

SLOVENSKA ZEMLJA

Glasilo slovenskega kmečko-delavskega ljudstva

Leto II.

Izhaja 15. in zadnjega v mesecu. — Uredništvo in uprava: Ljubljana, Trnovski pristan 14/1. — Tisk J. Blasnika nasl., Univerzitetna tiskarna in litografija, d. d. v Ljubljani. Odgovoren: L. Mikuš. — Kdor želi, da mu neobjavljen rokopis vrnemo, naj priloži znamke za poštino. — Na-ročnina mesečno Din 3.—, četrtletno Din 9.—, letno Din 36.—. — Čekovni račun št. 16.782. — Plača se lahko tudi v nerabljenih poštnih znamkah. — Oglasi po dogovoru. — Za konzorcij: izdajatelj in urednik Pavel Kreutzer v Ljubljani.

Štev. 3.

Dr. Vekoslav Kukovec:

Naša stvar

Razume se, da so naši somišljeniki radovedni, kako se razvija politični položaj. Ker je sestajanje zelo oteženo, zato nekaj besed o položaju.

Naša stvar pravične ureditve države, zlasti razmerja med Zagrebom in Belgradom, pa obenem tudi slovenskih razmer, je jako velika, da nihče ne sme biti nepotrepljiv, če še nismo na cilju. Trdno upamo, da smo cilju zaradi sprememb zadnjih mesecev bližje. Za nas, načelne sodelavce, je važno, da je prišla na prvo mesto zahteva demokracije in svobodnih volitev, čeprav smo dostikrat slišali, da se mora rešiti to ali ono vprašanje prej. V drugi vrsti je razveseljivo, da tudi med srbski narod čimdalje bolj predira spoznanje, da dosedanje ravnanje s Hrvati in Slovenci ni več mogoče. K temu je pripomoglo tudi mirno in dostojno slovensko kmečko-delavsko gibanje, ki je pod vodstvom dr. Mačka. Ker še ni podlage za snovanje strank,

moremo le v tej obliki stvari služiti. Nikjer ni videti, da bi med narodom pešala mogočnost gibanja. Voditi moremo to gibanje le po sporazumnem delu tistih, ki so se v boj spustili. Izkazalo se je, da je bilo pravilno stališče „Slovenske zemlje“, ki je hotela, da bodi naša politika jasna in odločna, čeprav s tem ni bilo ustrezno osebnim pomislekom tega ali onega. Napak so dovolj delale dosedanje stranke, katerih preklestvo narod tepe. Zdaj pa po boljši poti naprej!

„Slovenska zemlja“ se bo tudi vnaprej zavedala pravilnosti svoje poti in ostala neupogljiva nasproti vsem neutemeljenim početjem, najsi prihajajo s katerekoli strani. Zaupamo v razsodnost svojih somišljenikov, da jih ne bo premotilo nepremišljeno beganje.

Zdi se nam pa, da kmalu pride doba večje svobode, ko bomo mogli marsikaj pojasniti, česar danes brez svoje krivde ne moremo.

po sebi brez jasnega namena, ki bi pravilno utrdil in zagotovil narodni položaj v državni skupnosti. Konec svetovne vojne nas je zazibal v neko brezbržnost, še več: z neverjetno površnostjo smo zapravljali vrednote, ki so nam jih pridobili predniki s trdim, požrtvovalnim delom v omiki in gospodarstvu.

V nas ni zakoreninjene, v vse ljudske plasti segajoče odločne volje po svobodnem narodnem življenju, ki bi bila neodvisna od trenutnega političnega razvoja. Ako narod ne ve trdno, kaj je njegov končni namen, potem mora postati orodje izpreminjajoče se politike drugih, a ne sam kovač svoje usode. Česar smo se naučili, oziroma kar smo delali v Avstriji, to nadaljujemo ob drugačnem položaju, ker v nas ni nepremične osnove za veliko, odresilno misel, ki bi vodila vse naše prizadevanje: Ta nedostatek, ki je dediščina avstrijanstva, se po preobratu v bistvu ni izpremenil, ampak je dobil samo drugo obliko.

Slovenci si včasih dajemo vlogo nekakšnega posredovalca med Hrvati in Srbi. To posredovalno vlogo nam je nakazal 1871. leta že pisatelj Jurčič, urednik „Slovenskega naroda“. Kakšni posredovalci? S tem bi samo dokazovali, kakor bi se nas ta spor nekako ne tikal, da smo zadovoljni z obstoječim stanjem ali vsaj ne terjamo veliko. Vlogo mešetarja odklanjamo, ker je pravilna rešitev južnoslovenskega vprašanja briga in potreba nas vseh. Pri njem niso prizadeti samo Hrvati in Srbi, oziroma Bolgari, ampak mi prav tako. Ne moremo se postavljati na neko srednje stališče in od tu nekako razsojati; saj smo vendar sami tudi stranka, zelo prizadeta stranka, po svetovni vojni izmed vseh južnih

Slovanov najbolj udarjeni. Priglasiti se moramo k besedi kot slovenska skupnost, ki hoče sporazumno ureditev na osnovi enakopravnosti. Te skupnosti ne bi pospeševali tisti, ki bi jim bilo slovenstvo nekaj privesek, a ne polnopraven ud v vsakem pogledu; tisti, ki bi jim bili Slovenci nekakšno „pleme“ s posebnim jezikom ali celo narečjem, a ne narod kakor drugi. Škodujejo ji tisti, ki nas hočejo odvrniti od pravilne politike, češ da so na dnevnem redu glavno ali celo edino gospodarska vprašanja, ker od njih je odvisno življenje množic. Toda prav gospodarska vprašanja so nasledek politike. Slaba ali napačna politika rodi slabo ali napačno gospodarstvo. Ne moreta se ločiti gospodarstvo in politika; zakaj hudo se nam godi zato, ker se ne vodi politika v korist malega človeka.

Težko je popravljati, kar se je zamudilo ali napačno naredilo. Danes nismo več tako prosti v svojem odločanju, kakor smo bili nekaj. Vezani smo; zato moramo iskati skupne poti s tistimi, ki hočejo enako z nami sporazumno rešitev državnega vprašanja. To so v prvi vrsti Hrvati in z njimi sodelujoči Srbi; naš skupni namen je: demokratična preureditev države in zadovoljitev njenih narodov. Naloga vladnega dela Slovencev je pa ta, da čimprej ustvari možnost demokratizacije, da odpre vrata do nje. Ne bilo bi pametno z naše strani, ako bi s svojim ravnanjem dajali izgovor za odlaganje, a napačno z druge strani, ako bi se ne zavedala, da je naša dolžnica.

Slovenska skupnost — kakor drugod — ne more biti izključno vezana na določeno svetovno naziranje, da bi v boju za svoj obstanek in za boljšo bodočnost ponavljali nekdanji način medsebojnega obračunavanja. Duhovna svoboda je pogoj našemu napredku; zakaj širjenje tega ali onega svetovnega nazora s političskimi sredstvi imam za nedopustno. Majhen, razbit narod bi s tem kazal vso nezrelost, ako bi tako reševal duše posameznikov, da bi ubijal duha celote.

Kdor nam postavlja izbiro: Moskva ali Rim („Slovenec“ z dne 17. januarja), ta pozablja, kar je povedal dr. Aleš Ušeničnik v „Času“ 1914. leta, da tudi za nadnaravno življenje ni vse enako, kakšna je kulturna stopnja kakega naroda. V tem zemeljskem življenju ni duha brez stvari. Posameznik ne živi sicer samo od kruha, vendar je to pogoj njegove telesnosti in s tem duševnosti. Enako pravilo velja tudi za narod, posebno še za nesamostojen in razkosan narod, kakršen je naš, ki mu ni dovoljno zagotovljen obstanek in napredek.

Lr.:

Položaj malega naroda

Slovenci preživljamo težko krizo. Ne le splošna gospodarska majavost se nas dotika, ampak imamo še svojo posebno, ki je duhovna. Vprašanje se glasi kratko in malo: Ali je v nas toliko notranje moči, da verujemo vase? Ako smo narod, potem je treba izvajati iz tega dejstva naravne nasledke: ne le jezikovne ali kulturne, ampak tudi gospodarske in politične.

Rojimo se svoje maloštevilnosti in bežimo pred njo. Pripominjam, da imamo v Evropi približno tako veli-

ke in manjše narode... Gotovo morajo tudi večji narodi premagovati kakšne težave; toda neprimerno težje je pri malih. Nikakor pa to ne more biti vzrok, da otopimo ali prepustimo skrb zase drugim. Življenje malega naroda nalaga dolžnost, da z vso budnostjo in delavnostjo nadomesti po kakovosti, kar mu ni dano po količosti.

Pri Slovencih vidimo sedaj nasproten primer. Zavladala je malomarna misel, da je bilo z združenjem že vse doseženo, to je: da pride drugo samo

Javna dela v Sloveniji

O tem potrebnem vprašanju je priobčila »Slovenija« dne 31. januarja 1936. leta članek, ki iz njega podajamo glavne misli:

Zaradi »sankcij« proti Italiji je najbolj prizadeto naše lesno gospodarstvo, ker je šlo poprej okrog 80% našega lesa v Italijo, a od lesa je živelo v tej ali oni obliki gotovo 1/10 prebivalstva v Sloveniji. Les je bil delavstvu in malemu kmetu glavni, če ne edini denarni dohodek.

Zato s skrbjo zasleduje vsak Slovenec ta gospodarski polom. Ob načelo »sankcij« se ne moremo in ne smemo zaletavati; toda poiskati moramo izhoda iz te zagate, ki nam omogoči, da lažje prenesemo to stisko in bodoče, ki nas še čakajo.

V Ljubljani je bilo zaradi nasledkov »sankcij« dne 26. januarja zborovanje, na katerem je omenil minister za rudnike in gozdove gospod Janković potrebo javnih del.

Slovenija je bila doslej glede javnih del prav posebno zanemarjena, ker ni dobila v zadnjih 15. letih skoraj ničesar, a druge pokrajine so se okoriščale bogato tudi z našim denarjem v tem pogledu.

Slovenija bi bila morala že zdavnaj dobiti tale javna dela:

A. Železniške zveze: 1. Št. Janž—Sevnica; 2. Kočevje—Sušak; 3. Rogatec—Brežice—Novo mesto.

B. Ceste: 1. moderniziranje ceste Bled—Kranj—Grosuplje—Brežice; 2. navadna gramozna cesta Kamnik—Luče; 3. nova zasavska cesta Ljubljana—Brežice; 4. tlakovanje ceste avstrijska državna meja—Maribor—Ljubljana; 5. nova cesta iz Maribora v Prekmurje z mostovi čez Muro.

C. Neodložljiva je regulacija nekaterih rek, ker nam delajo leto za letom povodnji veliko škodo. Takšne reke bi bile: 1. Drava, 2. Dravinja; 3. Meža; 4. Mislinja, 5. Mu-

ra, 6. Pesnica, 7. Sava, 8. Savinja, 9. Sora, 10. Sotla. Enako je treba urediti ljubljansko barje.

Č. Elektrifikacija: 1. Dolenjske, 2. Prekmurja, 3. Štajerske, kjer je daljnovod samo do Maribora, Ptujja, Ormoža in Murske Sobote ter do Trbovelj, po kmetih pa ni skoraj nikjer električne sile.

D. Splošno potrebne stavbe: 1. bolnišnica v Celju, na Jesenicah, Kranju, Ljubljani in Mariboru; 2. vseučilišče v Ljubljani, ki po 17. letih nima lastne strehe, ampak gostuje po različnih poslopih; 3. poslopje za sodne urade v Celju in glavna železniška postaja v Ljubljani.

Vsa ta javna dela bi veljala najmanj 1.400 milijonov, ki bi jih dobili od tistega denarja, kar ga plačuje Slovenija preveč, to je letno okrog 630 milijonov več kakor dobiva nazaj. V nekaj letih bi se dala izvršiti vsa ta javna dela, ne da bi najemali posojila, zgolj z denarjem naših davkov.

Potrebna beseda

Od ustanovitve naše države so poudarjali vsi odgovorni politični činitelji, da je stalnost uradništva glavni steber demokratične države.

Čeprav je vidovdanska ustava še vsebovala to načelo, danes nimamo niti več stalnosti sodnikov niti drugih uradnikov in učiteljev. Po ustavi iz 1931. leta je vedno v pripravi paragraf, da se »po službeni potrebi« lahko premešča uradništvo semtertja. Načelno smo si sicer v tem vprašanju vsi edini; toda najsi že pride do oblasti katerakoli stranka, nobena ne upošteva teh načel.

Po diktaturi in t. i. ustavi iz 1931. leta razumemo sicer marsikaj, posebno glede političnega uradništva, predvsem policijskega in ministrskega, čeprav se s tem ne strinjamo. Toda sodništvo in učiteljstvo bi bilo treba vsekako varovati in ga ne bi smeli vprezati v politični voz. Za danes bi rad spregovoril nekaj besed predvsem o učiteljstvu.

Naloga učiteljstva je ta, da vzgaja našo mladino, da ustvari nove, boljše rodove. Njegova naloga ni le ta, da pomaga učencem iz nižjih v višje razrede, nasprotno; vzgojiti mora na нравni podlagi take ljudi, ki bodo lahko kljubovali vsem tvarnim in duhovnim težavam sedanjega časa. Naše učiteljstvo je bilo po večini vzgojeno v jugoslovanski smeri. Na podlagi pravilno pojmo-

vane državne zavesti bi bila učiteljstvu dana možnost, da z vzgajanjem dobrih Slovencev vzgoji naš novi rod v poštene ljudi.

Glede premestitev učiteljstva pred 6. januarjem 1929. leta se razen v nekaj primerih ne moremo pritoževati. Šele diktatura je preveč očitno omejila stalnost učiteljstva in uradništva sploh. In ko so liberalci vseh struj sprejeli in podprli diktaturo, se je začela igra, ki je naše ljudstvo ne bo kmalu pozabilo. Ne glede na Sokolstvo, ki je prej dvigalo zastavo svobode in torej tudi prepričanja, je posebno slovenski del J. N. S. pod krinko »jugoslovenstva« in zaščite države potegnil v prvi vrsti učiteljstvo po kmetih v nedopustno politično priganjaštvo, zlasti pri državnozbornih volitvah 1931. leta in občinskih volitvah 1933. leta.

Učiteljstvo, ki bi bilo moralo učiti otroke nraavnosti in poštenja, je bilo, kakor je pravilno povedal »Slov. gospodar« dne 29. januarja, strašno ponižano, da je vršilo vlogo biričev in ovađuhov. To je trajalo ves čas diktature, ki ji je nekaj časa služila tudi politika bivše S. L. S. Romani bi se dali napisati o tem, kaj se je ponekod godilo. Narod tega ne more pozabiti. Nič čudnega ni torej, da je danes učiteljstvo na kmetih obsovaženo.

Pavel Kreutzer.

Depolitizirajmo uradništvo!

Prava demokracija izključuje samovoljo ali omahljivost ter spletkarjenje in koristolovstvo politikov, kakor tudi izkoriščevalno in nasilno vladanje posameznih političnih skupin. Da smo pa danes tako daleč zašli od demokratičnega načela, se je moglo zgoditi le, ker so že ob ustanovitvi naše države politični voditelji zlorabili zaupanje ljudstva ter potem kar naprej dosledno odpravili ljudstvo od njegovih pravic. Pri nas se že dolgo vse od zgoraj vsiljuje, ljudstvu pa jemlje beseda, da ne more samo spregovoriti in povedati, kaj hoče. Politiki so že čisto pozabili, da so ljudstvu odgovorni in vse besede o demokraciji so le okrasek agitacijskih volilnih govorov. Drugače pa politiki po mili volji eksperimentirajo z gospodarskimi in socialnimi

zadevami naroda, izpreminjajo mimogrede najvažnejše zakone ter posvečajo največ pozornosti le koristim svojih osebnih prijateljev ter prikriivanju ali tihim likvidacijam raznih mučnih afer. Taka politika rodi seveda tudi primerne sadove in zato tudi ni čudno, če je pri nas narod že čisto brezbrizhen za javno življenje in misli že, da politično dela, če se lovi za smešno majhne drobtinice. V tem političnem ozračju je ljudstvo z voditelji vred že zdavnaj pozabilo, da je navzlic najpoštenejšim reformnim prizadevanjem za napredek, vendarle potrebno ohraniti neko stalnost, ki naj nas varuje prevelikih in prehitrih sprememb. To stalnost imajo kulturne države v svoji upravi in uradništvu, kateremu je uprava izročena.

Dr. Ivo Štampihar:

Organiziranje političnega življenja

»Organiziranje političnega življenja, ki je na vidiku, je po splošnem prepričanju glavno vprašanje, ker bo rešitev političnih vprašanj prinesla ozdravljenje notranjih razmer. Vzrok, da se izvenparlamentarna opozicija drži še vedno rezervirano, je v tem, da ravno ta politična vprašanja še vedno niso rešena. Pravo politično načelo lahko dobi svojo podlago samo v narodu, in sicer po močnih zdravih strankah v politični svobodi. Te stranke pa morajo biti izraz narodne volje in narodnega razpoloženja. Radi tega je neobhodno potrebno, da se spremene politični zakoni, kajti brez spremembe teh zakonov je nemogoče korakati dalje. Šele po spremenjenih političnih zakonih se bo lahko pričelo z

delom za organiziranje novih formacij.«

Ta odstavek smo prepisali iz »Slovenca« z dne 13. julija 1935. Kakor podčrtavamo okolnost, da smo ga prepisali, tako naglašamo, da se z njegovo miselnostjo mi še dandanes strinjamo docela. Kakor pa se razvijajo dogodki danes, smo tudi prepričani, da nam bodo bravci težko verovali, da smo prvi odstavek res prepisali iz »Slovenca«.

Slovenski kmet in delavec ter vsi drugi, ki so si ohranili lastno razsodnost, se zavedajo, da je notranje življenje zastrupljeno in da temelji vsa zastrupljenost v tem, da še nimamo tistih predpisov, ki razločno razmejujejo svobodnost javnega delovanja za vse enako. V taki zavesti so bile napisane tudi

vrstice prvega odstavka 13. julija 1935. Ta zavest, ki je po istih vrsticah celo splošno prepričanje, je še danes tu in je še danes resnično splošno prepričanje. Toda gorje: ljudje, ki so 13. julija še tako logično mislili in pisali, ti so danes mnenja, da zadošča liberalna razlaga obstoječih predpisov, ne samo to, mnenja so celo, da smejo o sebi trditi, da razlagajo predpise liberalno. Mnenja smo, da je vsakomur

prosta pot, da se svobodno organizira, da svobodno prijavi svojo stranko in da je odobritev Ljotičeve stranke zadosten dokaz za resničnost svobode.

Ako bi bili le politični nasprotniki takega ravnanja in takih politikov, bi se mogli veseliti te napake; ker pa ljudstvo trpi tudi še naprej v bedi in ker smo zagovorniki slovenske svobodne skupnosti, nas boli.

Proti fašizmu

Mednarodni odbor za pomoč antifašističnim obsojencem in deportirancem, ki mu je častni predsednik francoski pisatelj Romain Rolland, je izdal letak o divjanju Mussolinijeve Italije. V Benetkah, Milanu, Padovi in Turinu so te dni zaprli desetine odličnih izobražencev: časnikarje, znanstvenike, vseučiliščne profesorje, n. pr. Cararo, Lombrosa, Montija, Antonicellija, Luzzatija itd. Pet sto deportirancev je bilo v štirih mesecih obsojenih na 1210 let ječe. Vojsna v Abesiniji meče svoje sence tudi nad domače italijansko in neitalijansko prebivalstvo. Mussolini se boji obsodbe kulturnega sveta; zato ni dovolil Mednarodni preiskovalni komisiji, da bi pregledala italijanske ječe, konfinacijske

kraje; onemogočil ji je, da bi bila prišla v zvezo z žrtvami fašizma, ki ne prizanaša niti ženam niti otrokom svojih nasprotnikom.

Mednarodni odbor zahteva za jetnike: pravico do dvakratne hrane na dan, obsojenci naj dobivajo knjige in liste, naj se jim dovoli prejemati podpore od prijateljev in organizacij, dopisovanje z družino in prijatelji; razveljavijo naj se protizakonite obsodbe proti 500 konfinirancem, izpuste iz zapora nasprotniki afriške vojne, odpravijo naj se izredna sodišča, s konfiniranci naj se ravna vsaj tako, kakor določa fašistični zakonik.

To so sadovi fašistične civilizacije...

Domača politika

Zadržki: Okrajni glavarstvi v Ptujju in Ljubljana-okolica sta obvestili sklicatelja gg. dr. Vekoslava Kukovca in Pavla Kreutzerja, da ne dovolita sestankov v Ptujju, oziroma na Pijavi gorici pri Ljubljani.

Jesenice na Gor. Seja obč. odbora dne 21. pret. m. je bila prav zanimiva. Navzočih je bilo 28 odbornikov. Od petorice »finančnih zadev« je bila samo odobritev podpor sprejeta soglasno, druge pa le z glasovi J. N. S. z eno izjemo, pri kateri je soglašalo 21 odbornikov. Prvič v zgodovini sedanjega občinskega zastopa — mesta s 7000 prebivalci, večinoma delavci, kmeti in obrtniki, kjer vlada z 20 glasovi J. N. S. — je bilo prečitano poročilo uprave o pregledu blagajniškega stanja. Ob tej priložnosti so tudi opravili zanimiv tajni del seje, o katerem ne morem poročati. Po nekaterih manj važnih, deloma osebnih zadevah, se je obširno razpravljalo o nekem koritu. Gre seveda za resnično, iz cementa napravljeno korito za vodo, ne za kakšno drugačno. Sklenili so izdati dovoljenje za odstranitev tega korita. Nadaljnji del seje je bil spet tajen in je edini poslušalec moral oditi. Pri dveh gostilniških dovolilih se je — tudi prvič — izvedlo tajno glasovanje, ki se je v enem primeru izreklo pritrdilno, v drugem odklonilno. Pokazalo se je, da pri tajnem glasovanju opozicija ni kar tako od muh. Končno so podelili izjemno podporo za zdravljenje in v treh primerih doseženega državljanstva. Po seji je bila še enourna »stoja«, ko je veliko odbornikov v zvezi z omenjenim koritom razpravljalo stoji o stari jeseniški boleznivodovodu. Driš.

Ljubljanska bolnica: Odsek Jug. ženske zveze v Ljubljani je za dne 6. t. m. sklical javno zborovanje za zgradbo nove bolnišnice. Mestna dvorana je bila polna in so se tega zborovanja udeležili številni zastopniki našega javnega življenja. Zborovanje je vodila predsednica odseka

ga. Govekarjeva, ki je poudarila, da mora slovenska žena tudi glede razširitve ljubljanske bolnišnice storiti svojo dolžnost in povzdigniti svoj glas. V imenu zdravnikov je pozdravil zborovanje njihov predsednik primarij dr. Matko in želel zborovanju čim večjega uspeha. Primarij dr. Meršol je nato podal zgodovino ljubljanske bolnišnice od njene ustanovitve pred 150. leti do danes. Na podlagi statističnih podatkov je dokazal, da so sedanje razmere nevdružne. Sicer tudi v drugih banovinah naše države ni dosti boljše, toda najslabše je pri nas. Predlagal je zgraditev osrednje bolnišnice, ki naj bi bila klinično urejena. Po njegovem mnenju potrebuje Ljubljana z okolico najmanj še 400 postelj za splošne bolezni, 200 postelj za infekcijske bolezni in 200 postelj za bolne na pljučih. G. dr. Magajna pa je zborovalcem povedal nekaj primerov iz svoje izkušnje v porodnišnici in pokazal žalostne posledice stanja naših bolnišnic. Kot zastopnica delovnih žena je spregovorila ga. Rakovčeva, ki je poudarila, da bi morala biti v državnem proračunu postavka za narodno zdravje ena izmed najvišjih, kajti zdrav narod pomeni močno državo. »Če so včasih dejali,« je rekla, »da se kultura naroda presoja po uporabi mila, moram povedati, da to ni res in da se kultura naroda presoja bolj po tem, kakšne zdravstvene in socialne ustanove ima narod«. Govorili so še zastopniki akademske mladine in gradbenega delavstva, nakar je ga. predsednica Minka Govekarjeva prečitala kratko, toda jedrnatu resolucijo, ki so jo navzoči zborovalci sprejeli.

Društvo »Šola in dom« v Ljubljani je imelo dne 5. t. m. svoj občni zbor v risalnici državnega učiteljskega. Zanimanje staršev je bilo veliko, kar dokazuje, da so se prebudili iz dosedanje brezbriznosti in uvideli, da brez močne organizacije ne dosežejo ničesar. Med drugim so bile ob-

čnemu zboru predložene tudi resolucije, iz katerih posnemamo glavne misli. Starši naše učence se mladine zahtevajo zlasti ustanovitev zakonito priznanih roditeljskih svetov, kjer bo njih volja res prišla do izraza in veljave. Nadalje enoten tip srednje šole, ki naj bo podlaga za vstop mladine v vse višje srednje, strokovne šole ali v praktično učenje in delo v trgovini, obrti, poljedelstvu in industriji. Ta srednja šola naj da učencem tudi potrebno državljansko in socialno vzgojo. Pouk in vzgoja naj se prilagodita modernim vzgojeslovnim zahtevam in držita načel demokratizma. Vsa bremena na račun ljudske izobrazbe, posebno šolnina, naj se odpravijo, ker po svoji sedanjí razvrstitvi najbolj obremenjujejo gospodarsko šibke sloje. Pouk naj se v Sloveniji vrši v slovenskem jeziku in v slovenskem duhu in pri pouku naj se uporabljajo izključno slovenske knjige. Učiteljstvu naj se zagotovi stalnost, da se lahko vživi v miselnost ljudstva in tako uvažuje pri pouku načelo življenjskosti in domorodnosti. Naše šolstvo naj se razširi s tem, da se zgradi potrebna šolska poslopja, v Ljubljani predvsem še ena popolna ženska srednja šola in gospodinjstva srednja šola.

K predlaganim resolucijam sta govorila gg. dr. Lončar in prof. Čopič ter podrobno razložila nujnost predlaganih preosnov v našem šolstvu, kakor tudi poudarila potrebo, da ljudstvo o svojem šolstvu odloča samo.

Naš parlamentarizem.

Sedaj je dobil ta parlament pogum, da se je začel upirati. V dveh točkah se je to očitno pokazalo: glede skupščinskega predsednika in finančnega odbora. Da je nenadni preobrat skupščinskega predsednika, ki je bil izvoljen kot opozicionalec, a prešel v vladni tabor, s stališča korektnosti neosnovan, to drži; toda malo smešno učinkuje, ako se vanj zaletujejo ljudje, ki niso politično nič bolj ravnali, ko so se prelevili preko noči, zapustivši svojega vodnika, na čigar program so kandidirali in bili izvoljeni.

V finančnem odboru, ki ima sedaj njegovo predsedstvo v rokah opozicija, je vlada sama zakrivila poraz, ko je bivšega predsednika imenovala za ministra in izzvala nove volitve, čeprav je vedela, da ima v odboru samo en glas večine. Naredila je pa še to napako, da ni kandidirala za novega predsednika doseďanjega podpredsednika, ki je bil njen človek. Opozicija je vse to izrabila v svojo korist. V ozadju so Jevtičevci in „Pohorci“, da pridejo zopet po možnosti do krmila.

Iz teh homatij vidimo edino pravi izhod v razpustu tega navideznega parlamenta in v razpisu novih svobodnih volitev. Zato je treba čim prej uveljavljenja demokratičnega volilnega reda, ki naj napravi konec fašističnim poskusom in postavi državo na zdravo osnovo svobodnega sporazuma med Srbi, Hrvati in Slovenci v smislu enakopravnosti.

Ljubljansko prebivalstvo. Po podatkih, ki jih je zbral mestni statistični urad, šteje velika Ljubljana 85.000 prebivalcev in je sedaj po številu prebivalstva na četrtem mestu v državi za Belgradom, Zagrebom in Subotico. Prej je bila na sedmem mestu. Priključeni deli Moste, Vič, Zgor-

nja Šiška, Štepanja vas, Ježica in Devica Marija v Polju štejejo skupno okrog 22.000 prebivalcev.

Mi in Hrvati. Pod tem naslovom je prinesel „Slovenec“ 21. januarja uvodnik, v katerem beremo med drugim tole: „Da je treba zadovoljiti vse upravičene narodne, politične in kulturne zahteve Hrvatov, to je prva in glavna dogma jugoslovanske državne politike. Hrvatsko vprašanje obstaja, pa naj bo tega ali onega značaja in to usodno dejstvo čutimo skoraj že 18 let, od ustanovitve države do danes. Dokler se to vprašanje ne spravi s sveta, bo kakor mora tlačilo vse naše politično življenje, preprečevalo njegovo usmeritev v pravi tir in vezalo velik del naših tvornih političnih sil ter jih hromilo, da bomo kakor velikan, ki hodi na eni sami nogi in ne more prav naprej... Pošten in pravičen sporazum s Hrvati na tisti podlagi, ki jo edino morejo Hrvati zahtevati, to je na podlagi dejanske in polne ljudske uprave lastnih zadev v okviru državne skupnosti... Takih glasov smo seveda veseli; pripominjamo pa, da obstaja poleg hrvaškega tudi naše slovensko vprašanje, ki ni nič manj nujno in važno od hrvaškega. Treba je sedaj le preiti od besed do dejanj!

Slab zagovornik slovenstva. Mariborski „Večernik“ (podružnica „Jutra“), je napadel 24. pr. m. „Varaždinske Novine“, češ da so o Slovincih neugodno pisale. Kar piše omenjeni varaždinski časopis o težavah Slovencev v preteklosti, je isto, kar smo Slovenci sami skozi desetletja obravnavali in poudarjali. V kolikor pa pišejo „Varaždinske Novine“ o politiki Slovencev v naši sedanjí državi, je to le v toliko neprimerno, če delajo slovenski narod odgovoren za napake političnih strank. Očitki političnim strankam pa so čisto upravičeni in v tem je soglasen ves hrvaški narod. Zato bi bilo primernejše, da se „Večernik“ lepo skrije in potrka na svoje grešne prsi, ker ne bo mogel nikdar popraviti tega, kar je njegov oče dr. Kramer v preteklih sedmih letih ne le nad Hrvati, ampak tudi nad Slovenci in nad demokracijo zagrešil. Če bodo svoje napake popravili tudi prvaki bivše S. L. S., bomo spoznali tedaj, kadar nam bodo izbojevali politične svobosčine.

Popravek: G. dr. V. Kukovec nas prosi, da popravimo v njegovem članku „Potrebno pojasnilo“, ki smo ga priobčili dne 15. januarja t. l., opazko glede pok. dr. Žerjava, da namreč pok. dr. Žerjav ni mogel zapustiti kmečko-demokratske koalicije in izdati političnih načel Štefana Radiča, ker je v dobi diktature živel samo 5 mesecev in takrat samostojni demokrati še niso vstopili v diktatorsko vladavino.

Agitirajte
za
„SLOVENSKO ZEMLJO“

Ženski vestnik

Dajte ženskam volilno pravico!

V boju za doseg politične enakopravnosti z moškimi moramo ženske večkrat slišati očitke, da Jugoslovanske politično nismo toliko zrele, da bi nam mogli dati volilno pravico. To so seveda čisto zastareli nazori, ki izvirajo še iz časov, ko se ženska sama ni smela niti na ulico pokazati. V naprednejših državah, kjer ljudsko voljo res spoštujejo, je vprašanje ženske volilne pravice že rešeno in skoraj povsod po kulturnem svetu imajo danes žensko za enakovredno in enakopravno z moškimi. V teh državah ženske pridno sodelujejo pri vodstvu državne uprave in se tudi sicer udeležujejo dela povsod, kjer se obravnavajo vprašanja skupnosti.

Le pri nas vztrajamo še zmerom trdovratno pri starih nazorih. Tisti, ki to važno vprašanje namenoma zavlačujejo, bi morali vendar vedeti, kaj pomeni trditve o manjvrednosti nas, jugoslovanskih žena. To pomeni, da tudi sami niso dosti več vredni; saj jabolko ne pade daleč od drevesa. S tako abotno in nepremišljeno trditvijo postavljajo narod na sramotni oder. Če bi pa ti gospodje malo natančneje premislili, kaj vse doprinašamo me ženske v zasebnem življenju, bi hitro spoznali, da so take trditve največja krivica ne samo za nas ženske, ampak za vse delovno ljudstvo. Potem bi tudi spoznali, da še vedno drži naš stari pregovor, da žena tri hišne ogle podpira. Odveč bi bi bilo naštevati vse delo, ki ga dan na dan opravljamo me ženske v družinah. Me ne poznamo osemurnega delavnika, počitnic itd., ampak le delo in skrb za boljšo bodočnost svojih družin.

Če se nam torej ne more odrekatí sposobnost pri vodstvu družinskega gospodarstva, toliko manj more kdo dvomiti o naši sposobnosti v javnem delovanju. Več kot gotovo je, da bi me ženske, ako bi sodelovale pri naši zakonodaji, odvrnile mnogo gorja od delovnega ljudstva in pomagale ustvarjati boljše in znosnejše življenjske pogoje.

Pa tudi izven družine, v raznih socialnih in kulturnih društvih, so ženske pokazale veliko delavnosti, sposobnosti in vztrajnosti. Danes, ko morajo dobrodelna društva nadomeščati pravo socialno skrb, se mora veliko tisoč družin zahvaliti za svoj obstoj ženskim podpornim društvom, ki tiho ali vztrajno lečijo težke rane,

ki jih krivična družba zadaja družinam.

Sicer so pa ženske tudi v javnih poklicih dokazale, da so sposobne ravno tako kot moški.

Pri nas mnogo govorimo o ljudski svobodi, v resnici se pa zanjo kaj malo zmenimo in pobrigamo. Res je sicer, da smo ravno v razdobju, ko se morajo celo moški sami boriti za doseg izgubljenih državljskih pravic in svobosčin. Toda zdi se mi, da je sedaj najpripravnější čas, da jih opozorimo na dejstvo, da spada k resnični osvoboditvi ljudstva tudi politična enakopravnost žensk z moškimi. Če ženske nimajo nič manj dolžnosti kot moški in morajo tudi davke plačevati, jim gredo tudi enake pravice, posebno še, če se držimo načela, naj ljudstvo o svoji usodi samo odloča. Ženske predstavljamo v Jugoslaviji nad polovico prebivalstva in vendar nas nihče ne vpraša, kaj hočemo. Dela se brez nas in zato tudi tolikokrat proti nam in proti družinam.

Kadar gre za delo v družinah in raznih društvih, nas nihče ne vpraša, ali smo sposobne za to delo ali ne. Ko pa gre za doseg državljske enakopravnosti, tedaj vstane sto in sto pomislekov, med drugimi tudi trditve o naši manjvrednosti. Zato je potrebno, da ta krivični očitke odločno zavračamo.

Seveda smo pa ženske tudi same precej krive, če še danes nimamo, kar nam pripada. Premalo smo še storile v tem oziru, in če pogledamo ženska gibanja v drugih državah, spoznamo, da so drugod ženske organizacije vse bolj delovne. Res pa je tudi, da opažamo preveč brezbrčnosti za to vprašanje posebno v tistih ženskih krogih, od katerih bi pričakovali največ pobud. To je naše žensko izobraženstvo, ki si je sicer pomagalo do boljših položajev v družbi, pa si najbrže misli: vsak zase, Bog pa za vse. Toda to ni pravilno. Za skupne namene moramo tudi skupno delati in združiti vse moči. Nič nas ne sme plašiti; kajti to, kar so dosegle ženske drugih narodov, to bomo dosegle tudi me. Od nas pa je odvisno, da z vztrajnim delom stvar pospešimo in zbudimo iz spanja tudi tiste sovrstnice, ki mislijo, da jim pade volilna pravica kar v naročje. Naša zahteva je in ostane: popolna politična enakopravnost z moškimi, za enake dolžnosti zahtevamo enakih pravic.

Iz naših krajev

Plačujte naše delo!

(Dopis s Pijave gorice.)

S Pijave gorice se lepo vidi po vsem ljubljanskem barju, pa tudi lep kos Ljubljane vidimo. Velikanski nebotičnik gledamo, ki je stal dosti milijonov in okrog njega polno velikih palač, ki so stale ravno tako lepe milijone. Toda ko bi bilo treba šteti denar samo za palače, bi še šlo. Plačalo bi se enkrat in opravljeno bi bilo. Ali v teh palačah Pokojninskega zavoda, Ljubljanske kreditne banke, Trboveljske premogokopne družbe itd., sedi polno visokih gospodov, ki stanejo leto za letom tudi toliko kolikor palače. In ti gospodje nič ne vprašajo, kako živi rudarski siromak, pohleven pisarček v zasebni službi, pa tisti pridni in varčni človek, ki je nosil denar na kup, da so gospodje lahko palače postavili.

Gospodje so siti in mislijo, da revežem tudi ni nič hudega. Njim ne pride na misel, da je deset ali pa več tisoč dinarjev plače na mesec vendarle malo preveč za tri ali štiri ljudi, ko drugie dobiva po osem ljudi le po 800.— ali 1000.— dinarjev na mesec. Rudarske in delavske družine pa niti toliko ne dobe; zakaj če bi rudarske družine imele vsaj po 1000.— na mesec, bi niti ne zavidale gospodom, ki sede na varnem.

Za vse te gospode bi bilo prav dobro, če bi si kdaj temeljito ogledali, kakšno življenje ima kmet, delavec, mali trgovec ali obrtnik. Pri nas se ne zida do neba, ampak se še to podira, kar stoji skromno pri tleh, vse je zadolženo in vse obdavčeno. Seveda, gospodje, ki samo v avtomobilih mimo nas švigajo, ne vidijo naše revščine in si tudi skrbi ne de-

lajo zaradi nje in socialna vest jih nič ne peče.

Jeseni kmet premišluje, kaj naj proda, da bo plačal davke in vsaj za silo oblekel družino, ki vendar ne more naga hoditi; ali naj premisli kakor hoče, nikakor ni nič. Če proda dva prašiča, je to komaj za četrtno davka in majhno pomoč tu ali tam; da bi se pa res kaj iz zadrege rešil, še upati ne more. Davkarija ne pozna usmiljenja in kadar je rubežen, pridejo z izterjevalcem vred hkrati orožniki in mesarji, pa ne pomaga nobena prošnja nič. Vzame se kakor v vojni. V teh bridkih časih se peha vse za zaslužkom in marsikdo se je zatekel k cestnemu gramozu. Ni lahko delo in tudi zaslužka je malo; toda kaj bi govoril o zaslužku, ko niti plačila ni. Seveda za plačilo se gospodom nič ne mudi, ker si menda mislijo, da sta kmet in delavec iz železa, da lahko vse preneseta in vse potrpi. Za davke se pa gospodom neznansko mudi in komaj sta minula dva tedna po Novem letu, smo že dobili položnice za davke 1. četrletja. Za božjo voljo, naj jih vendar že sreča pamet in naj slednjič premislijo, kje naj dobimo denar za davke. Če pridelek prodamo, ne dobimo nič, cena je nizka in še od tega nam veliko požre ljubljanska mitnica. Če pa delamo, ne dobimo plačila.

Ali ne veste, da vse to v nebo vpije?

Zalar Stefan.

Dolžniki se oglašajo.

(Dopis iz logaškega okraja.)

Dne 5. januarja t. l. je bilo v Ljubljani v Trgovskem domu zborovanje dolžnikov iz vse Slovenije. Na tem zborovanju se je poudarjalo, da ima sedanji skrajno poostreni gospodarski položaj svoj vzrok predvsem v pomanjkanju denarja. Zaradi tega je onemogočena vsaka večja izmenjava blaga, kar je pahnilo v bedo in pomanjkanje tudi tiste, ki imajo sicer polne hleve živine, kakor one, ki imajo prihranjeni denar zmrzel v hranilnicah. Deflacijska politika naše države nam je samo škodovala in koristila le nekaterim denarnim mogotcem, katerih denar je na vrednosti mnogo pridobil, dočim je cena zemlji in kmečkim pridelkom padla. Zato je potrebno, da se obtok denarja poveča do tiste višine, katero je imel pred deflacijo. Ako bi to storili, bi to še ne pomenilo inflacije, temveč le nujno pomoč iz največje gospodarske stiske. Če je država mogla žrtvovati stotine in stotine milijonov za lastnike denarja, da je ohranila in zvišala njih premoženje, smemo to zahtevati tudi dolžniki, ki smo bili zaradi take napačne politike najbolj udarjeni.

Če bi se povečal splošni obtok denarja, bi prišel na dan tudi tisti denar, ki se danes skriva v nogavicah in v tujini. Gospodarsko življenje bi bilo poživljeno in s porastom cen poljedelskih pridelkov bi se tudi dolgovi znatno znižali. Denarni zavodi bi spet v redu izplačevali svoje obveznosti in zaupanje vanje bi se povrnilo.

Med razpravo je poročal g. poslanec dr. Šemrov o načrtu, ki ga je izdelala skupščinska večina. Po tem načrtu naj bi se zaščita, ki velja danes le za kmete in denarne zavode, razširila tudi na vse ostale dolžnike. Izvedla naj bi se ta razdolžitve z izdajo novega državnega denarja, ki naj bi se izdal v višini kmečkih dolgov. Ker bi imel ta denar prisilni tečaj, ne bi moglo to

prav nič vplivati na tečaj sedanjega denarja, ki bi še naprej imel kritje v zlatu, medtem ko bi bil novi denar krit s hipotekami razdolženih dolžnikov. Na ta način bi tudi denarni zavodi prišli do kritja in bi začeli izplačevati zmrzle vloge. Po zatrdilu g. poslanca se je vlada resno lotila tega perečega vprašanja in se dolžniki lahko upravičeno nadejamo skorajšnje ugodne rešitve iz sedanje stiske. Tudi ostali udeleženci zborovanja so se oglašili. Gospod Milan Modic iz Nove vasi je poročal o nevzdržnih razmerah v logaškem okraju, kjer so se ljudje preživljali največ od lesne kupčije z Italijo. Zaradi sankcij proti Italiji je lesna kupčija ponehala, s tem pa je tudi naše ljudstvo prišlo v največjo stisko. Med drugimi je omenil, da je od 748 samostojnih gospodarjev bilo 618 zarubljenih, kar znese okrog 80% prezdolžencev v okraju. Pobjal je neupravičene očitke, češ da se je kmet zadolžil največ zaradi pijančevanja in nerazsodnega gospodarjenja in da je kmečka zaščita le potuha kmetom. Poudarjal je potrebo po ustanovitvi organizacije dolžnikov. Društvo mora sistematično delati za to, da se naše gospodarstvo poživljuje in pomagati mora vsak, ki mu je blagor splošnosti pri sreči.

Po razpravi je bil predložen načrt za resolucijo, ki naj se pošlje vsem odločujočim činiteljem. Med drugim se zahteva, da se takoj ustavi vse eksekucije in javne prisilne dražbe vse dotlej, dokler ne bo država izdala novega denarja. Izdela naj se čimprej zakon o razdolžitvi ljudstva. Odpisejo naj se obresti, ki so nastale v letih gospodarske stiske brez krivde dolžnikov. Vlada naj pritegne k reševanju teh gospodarskih vprašanj, predvsem zastopnike dolžnikov ter jim tako da možnost, da se izjavijo o nameranih zakonskih načrtih.

Kmetje smo že čisto na koncu.

(Dopis iz kočevskega okraja.)

Vse kaže, da se nekateri gospodje zelo boje dr. Mačka, tako nekdanji režimovci kakor sedanji kimovci. Toda zdi se, da se ga boje le tisti, ki ne vedo kaj je kriza, ki niso nikoli lačni, strgani in obupani; tisti, katerim ne vlačijo živine iz hlevov in ki žive le od kmečkih in delavskih žuljev. Mi pa, delovno ljudstvo, ki smo že čisto na koncu, se ga nič ne bojimo ampak pričakujemo edine rešitve od njegove dosledne in poštene politike.

Nedavno sem bral v „Domoljubu“, da dr. Maček ne bo reševal slovenskega vprašanja. Res je to, tudi mi smo tega mišljenja, saj ima dr. Maček dosti dela z reševanjem hrvaškega vprašanja; res pa je tudi in na to pozablja gospoda pri „Domoljubu“, da nas bo dr. Maček podpiral pri reševanju slovenskega vprašanja. Rešili pa bomo slovensko vprašanje tisti, katerim živino iz hlevov vlačijo; saj vsi vemo komu se pri tej in taki ureditvi države godi slabo in kdo je najbolj potreben rešitve slovenskega vprašanja. Zakaj se pa gospodje niso spomnili na reševanje slovenskega vprašanja nikoli prej, šele sedaj so se domislili, da bi bilo dobro igrati tudi na to karto. Toda mi smo vas spregledali; kje ste pa bili 17 let s slovenskim vprašanjem? Če bomo na vas čakali, ki živite od tega, ker slovensko vprašanje ni rešeno, ne bomo nikoli dočakali njegove rešitve. Sami se moramo lotiti te zadeve in se trdno povezati z našimi sosedi Hrvati v boju za pravico malega človeka. Skrajni čas je, da primemo sami za vajeti državnega gospodarstva, od katerih so nas in nas še tako spretno odrivajo

Pri nas je dolgoval neki kmet davkariji 600—dinarjev. Ker ni mogel pravočasno plačati, so mu zarubili vola, ki ga pa na dražbi niso mogli prodati, ker ni bilo nobenega kupca. Zato so hoteli vola odgnati, čeprav je kmet davkariji ponudil na račun dolga 400—dinarjev, ostalo pa je obljubil plačati v najkrajšem času. Davkarija je seveda vztrajala na tem, da mora plačati vso vsoto, sicer bodo vola odgnali in se je tudi zgodilo tako. Vola so odgnali v Ribnico, kjer so ga prodali za 164—dinarjev. Prvi kupec je vola prodal naprej za 800—dinarjev in drugi kupec že za 1000—dinarjev. Ni mi znano, če je bil potem še kaj dražje prodan.

Tako se dela torej z nami kmeti v dvajsetem stoletju. Pa to še ni vse. Nekemu kmetu so prodali na sodni javni dražbi parcelo za 6.200 dinarjev. Stroški za prodajo te parcele pa so znašali 3160 dinarjev, torej več kot 50%. Ko se je kmet obrnil na sodišče, so mu dejali, da je taka prodaja vedno draga. Tako se zgodi, da zaradi take dražbe ne pride niti upnik do svojega denarja, pa tudi dolžniku ni prav nič pomagano, nasprotno za slepo ceno mora prodajati, kar ima.

Ako smo pred vojno prodali vola, smo dobili za kg žive teže 50 krajcarjev. Za en kg mesa smo torej lahko kupili 1¼ kg sladkorja, danes pa moramo dati za en kg sladkorja kar 5 kg mesa. Za en kg mesa smo včasih dobili 12 zavojev tobaka za pipo, sedaj moramo dati 2 kg mesa za en zavoj tobaka, za en kg mesa smo dobili 10 živinskih potnih listov, danes moramo dati za en živinski potni list dva kg mesa.

Ali je po vsem tem še kaj čudnega, če smo kmetje na najboljši poti do beraške palice? Doslej so nas vsaj še obljube malo tolažile, sedaj pa še tem ne verjamemo več, pač pa zahtevamo, da sami odločimo o svoji usodi in zato se tudi pridružujemo Hrvatom, ki se bore za svoj obstanek kakor mi. Kadar se bomo kmetje otreli dosedanjih političnih mešetarej, ki jim je poklic vse kaj drugega samo politika ne, takrat šele bomo smeli upati, na resnično zboljšanje svojega stanja. Kaj nam danes pomaga, če zahtevamo znižanje cen industrijskim izdelkom in povišanje cen kmečkim pridelkom, če nas pa nihče ne posluša? Kaj pomaga, če zahtevamo znižanje davkov, če pa naši lastni uradniki, ki jih mi s svojimi krvavimi žulji plačujemo, kar tekmujejo, da nas čim bolj oderejo.

Zato je skrajni čas, da se zavemo, da smo na robu prepada in da nas le kmečko-delavska sloga reši popolnega pogina. Brez pametnih in poštenih zakonov in uredb se tudi splošno gospodarstvo ne more zboljšati. Zato si moramo priboriti državljanske pravice, ki nam bodo omogočile, da bomo o lastni usodi res sami odločali in se dvignili do človeka vrednega življenja.

Tomšič Ivan.

Iz jeseniškega kotla.

Nadomestne volitve občinskih odborov v treh občinah so za nami. J. R. Z. je zmagala v Begunjah in Mošnjah, prepadla pa v Lescah. Tu je bil prvotni namen postaviti sporazumno listo, iz katere naj bi bil izključen doslej državotvorni gospod Ažman s svojo ožjo družbo; namen ni bil izvršen, ker je J. R. Z. dobila povelje, da gre samostojno. Tudi v Mošnjah je bila zmaga precej

šepava. Ker se volitve vrše še po zakonu, ki omogoča zmago skoraj brez izjeme tistemu, ki je na oblasti, se pravo slovensko kmečko-delavsko ljudstvo teh volitev ne udeležuje organizirano. Volilni rezultati so zato večji del le pobotanja starih krajevnih obračunov.

Prvega marca bodo volitve v Kranjski gori. Če ne bo J. R. Z. delala proti, more priti do sporazumne ljudske liste, ki bo verjetno podrla „nacionalce“ in od njihovih mogotcev gospodarsko odvisne revne volilce.

Na Jesenicah je še vse mirno. Občinski odbor „sedi“ skoraj vsak teden, ker J. N. S. večina neprikrito pospravlja in se poslavlja. Za letošnje leto obljublja samo 50% doklado, kar je doslej vedno odklanjala. Koncem januarja pa je celo predložila računске zaključke od 1929. leta naprej, spremenila občinske seje v ovacije svojim ljudem in uvedla poleg mehaničnega glasovanja tudi ploskanje. Tako je spretno prikrila zadrego nad odkritjem, da ne more očitati prednikom drugega naziranja nobene nepoštenosti. Med tovarniškim delavstvom vejejo različne struje, vendar pa stoji velika večina na slovenskih tleh — brez ozira na svetovni nazor — ter je za kmečko-delavsko skupnost. Tudi kmetje, posebno v Bohinju, kjer so največji reveži, spregledujejo kvarnost predsodkov zoper delavstvo, ki so jih zlasti „samostojneži“ Ažmanovega Rova radi gojili. Vse kaže, da bo prijateljsko sodelovanje med kmeti in delavci kaj kmalu rodilo sadove, od katerih bo imelo največ koristi: kmečko-delavsko ljudstvo v našem okraju. Drugič še kaj. S slovenskim pozdravom! Zaupnik.

Zavarovanje pri poljedelskih strojih.

(Dopis z Viča.)

Pred nekaj tedni smo prejeli lastniki poljedelskih strojev od Okrožnega urada za zavarovanje delavcev plačilne naloge za poljedelske stroje. Zdi se mi potrebno o tem zavarovanju spregovoriti nekaj besed.

Kakor je znano, se tu upoštevajo le posli ali najemniki, čeprav opravljajo v dravski banovini dela pri poljedelskih strojih večinoma gospodarji, oziroma družinski udje. Ti seveda nimajo nobene pravice do nezdodne rente, ker niso v službenem razmerju z delodajalci. Opozorjamo gospe pri OUZD, da o stvari malo razmislijo, ker zakon o zavarovanju poljedelskih strojev bo treba na vsak način preurediti tako, da bodo proti nezdodi zavarovani sploh vsi, ki imajo pri strojih opravka. Posebno pa je to potrebno pri nas v Sloveniji, kjer imamo največ malih posestnikov in kočarjev, ki jih morebitna nezdoda pri poljedelskih strojih gospodarsko lahko čisto uniči. Klic po splošnem socialnem zavarovanju je vedno glasnejši in bi bil to le korak naprej k zaželjenemu cilju.

Fr. S—r.

Somišljeniki, plačujte v redu naročnino, ker s tem podpirate naše gibanje!